

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.20.635/2019/5. szám

A tanács tagjai: . Döme Attila a tanács elnöke

. Farkas Antónia előadó bíró

. Zumbók Péter bíró

A felperes: felperes

A felperes képviselője:

. Szegedi Zsolt ügyvéd

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

. Szabó Tamás ügyvéd

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

őri Ítéltábla Pf.I.20.304/2018/4/I.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

ányai Törvényszék 20.P.20.078/2017/31.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000 (harmincezer) forint perköltséget.

A le nem rótt 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2016. július 19-én szemészeti szűrővizsgálaton vett részt, amelynek célja a zöldhályog megbetegedés diagnosztizálása, vagy kizárása volt. A vizsgálat negatív eredményét szóban közölték a felperessel, ambuláns lapot nem kapott, az csak később készült el. A felperes másnap panasszal élt, amelynek kapcsán az alperes orvosigazgatója arról tájékoztatta, hogy az ambuláns lapot átveheti a szemészeti szakrendelésen. Az orvos azonban az átadás előtt észlelte, hogy az ambuláns lapról hiányzik az orvosi aláírás, valamint tévesen tartalmazta a kezelőorvos személyét, ezért a felperes megjelenésekor újabb rövid vizsgálatot végzett, és új

ambuláns lapot készített, felhasználva az előző napi vizsgálati eredményeket. Az új ambuláns lapot adta át a felperesnek, azonban arról nem tájékoztatta, hogy ismételten felvette a betegnyilvántartásba és újabb vizsgálatot végzett, ezért a felperes abban a hiszemben volt, hogy a 2016. július 19-én történt vizsgálat ambuláns lapját vette át.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette személyiségi jogait, mert 2016. július 19-én nem kapott szóban megfelelő tájékoztatást az őt kezelő orvosoktól, az aznapi ellátással kapcsolatos ambuláns lap aláírása és részére történő átadása elmaradt. Sérelmezte azt is, hogy csak egyedi intézményvezetői engedéllyel tekinthetett volna be az egészségügyi dokumentációba. Mindezek alapján 2.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni az alperest arra is figyelemmel, hogy már nem először fordult elő az egészségügyi dokumentumok megismerhetőségének megtagadása az alperes részéről.
- [3] Állítása szerint az alperes megsértette az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 13. § szerinti tájékoztatáshoz fűződő jogát, valamint a 24. § szerinti dokumentáció megismeréséhez való jogát, és ezáltal a betegjogai mint személyiségi jogai sérültek.
- [4] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy a felperes betegjogai nem sérültek, az egy nappal későbbi ambuláns lap átvétel kizárólag a felperes magatartására vezethető vissza, mert anélkül távozott 2016. július 19-én a szakrendelésről, hogy az ambuláns lap elkészülését megvárta volna. Álláspontja szerint a felperes egészségügyi dokumentáció megismeréséhez való joga sem sérült, figyelemmel arra, hogy az ambuláns lapot meghaladóan egyéb dokumentáció nem készült. Kiemelte, hogy az ambuláns lap megfelelő tájékoztatást tartalmaz, így a felperes tájékoztatáshoz való joga sem csorbult. Utóbb azt állította, hogy a felperes 2016. július 20-án ismételt szemészeti vizsgálatra jelentkezett és ezáltal újabb szemészeti vizsgálatra is sor került. Hivatkozása szerint az ekkor kiállított ambuláns lap adataiba átemelték az előző napi vizsgálat eredményét, így teljes körű tájékoztatást kapott arra nézve, hogy minden vizsgálati eredménye negatív.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes a felperes 2016. július 19-i ellátása során megsértette a felperes emberi méltósághoz, valamint testi és lelki egészséghez fűződő személyiségi jogát és 500.000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelezte az alperest.
- [6] Indokolása szerint az alperes azzal, hogy a felperes kérésére a 2016. július 19-én történt vizsgálatról az ambuláns lapot mint

orvosi dokumentációt nem adta át, objektíven megsértette a felperes tájékoztatáshoz és az orvosi dokumentáció megismeréséhez fűződő jogát, így megsértette a felperes emberi méltósághoz és az ember egészségéhez való jogát.

- [7] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a perbeli esetben megvalósult a személyiségi jog megsértése, amely a sérelemdíj megállapításának a feltétele. Érvelése szerint az alperes nem tudta igazolni, hogy a 2016. július 20-án átadott ambuláns lappal a tájékoztatási kötelezettségének eleget tett, mivel a két ambuláns lap adattartalma nem volt azonos, és a felperes arról sem kapott információt, hogy két különböző vizsgálat elvégzésére került sor.
- [8] Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelése és a sérelemdíj mértékének a meghatározása során nyomatékosan vette figyelembe, hogy az alperes a per során is több esetben valótlán tájékoztatást adott a felperes vizsgálatával kapcsolatosan.
- [9] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, az alperes sérelemdíjban marasztaló rendelkezését mellőzte, a jogsértés megállapítására vonatkozó rendelkezést pedig azzal a pontosítással hagyta helyben, hogy az alperes a felperes személyes adatok védelméhez fűződő jogát sértette meg azáltal, hogy nem biztosított betekintést a 2016. július 19-i szakrendeléssel összefüggésben általa kezelt egészségügyi adatokba, és a felperes vizsgálatával kapcsolatosan az ekkor keletkezett iratokat nem adta ki a felperesnek.
- [10] Kiemelte, hogy az Eütv.-ben felsorolt betegjogok - így köztük a megfelelő tájékoztatáshoz való jog - nem személyiségi jogok, ezért nincs lehetőség a 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:51. § és 2:52. §-a szerinti személyiségvédelmi szankciók alkalmazására. Álláspontja szerint a kereset tartalmára tekintettel nem annak volt jelentősége, hogy az alperes által a felperes kezelésével összefüggésben nyújtott tájékoztatás mennyiben felelt meg az Eütv. követelményeinek, ugyanis a felperes az általa állított mulasztásokkal okozati összefüggésben maga sem hivatkozott a megfelelő tájékoztatás hiánya miatt bekövetkezett testi épségének és egészségének sérelmére.
- [11] Az elsőfokú bírósággal ellentétben a másodfokú bíróság álláspontja szerint önmagában az, hogy a felperes az alperes eljárása kapcsán panaszt terjesztett elő, majd pert indított, a jogszabályoknak meg nem felelő alperesi magatartás esetén sem értékelhető a felperes lelki egészségét károsító olyan magatartásnak, amely akár a jogsértés megállapítására, akár sérelemdíj alkalmazására alapot adhatott volna.
- [12] Utalt arra, hogy az Eütv. 24. §-a tartalmazza az egészségügyi dokumentáció megismeréséhez fűződő részjogosítványokat, köztük a másolat kiadására való jogosultságot. Állítása szerint az Eütv.-ben nem szabályozott kérdésekben az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvényt (a

továbbiakban: Infotv.) kell alkalmazni. Kiemelte, hogy az egészségi állapotra vonatkozó személyes adat különleges adatnak minősül, a felperesnek pedig az Infotv. 14-18. §-ában meghatározott joga: tájékoztatás az adatkezelésről, a személyes adatok helyesbítése, személyes adatok törlése, zárolása. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperes bizonyítottan kérelmet terjesztett elő az alperes által rögzített valamennyi adat megismerésére vonatkozóan, azonban az alperes nem adott a felperesnek megfelelő tájékoztatást az adatkezeléséről, melynek a 2016. július 19-i dokumentáció átadásával tehetett volna eleget. Hangsúlyozta, hogy csupán a 2016. július 20-án készült ambuláns lap átadása a két ambuláns lap részben eltérő adattartalma miatt nem tekinthető a felperesi kérelem maradéktalan teljesítésének, ugyanis a felperes 2016. július 19-én elvégzett vizsgálatainak teljes körű felsorolását kizárólag az ezen a napon kiállított ambuláns lap tartalmazta. Megállapítása szerint a másolat kiadásának elmaradása sérti a felperes személyes adatok védelméhez fűződő személyiségi jogát, mivel a felperes nem ismerhette meg teljességükben az alperes által kezelt egészségügyi adatait. A másodfokú bíróság érvelése szerint azonban önmagában az adatkezelőt terhelő fenti kötelezettségek megsértése nem jár együtt az elsőfokú bíróság által az alperes terhére megállapított emberi méltóság sérelmével. Indokolása szerint az alperesi jogsértéssel összefüggésben a felperest olyan nem vagyoni sérelem nem érte, mely - figyelembe véve a sérelemdíj funkcióit - a jogsértés tényének megállapításán, mint felróhatóságtól független személyiségvédelmi szankciónak az alkalmazásán túl sérelemdíj megállapítását is indokolttá tenné. Álláspontja szerint a felperest nem érte kompenzálандó hátrány és nem látott indokot a sérelemdíj magánjogi büntetésként történő alkalmazására sem.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [13] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet megváltoztatását és a kereseti kérelme teljesítését, másodlagosan az első- és másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését, az eljáró bíróságok új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [14] Állította, hogy a jogerős ítélet sérti az Eütv. 4. § (1) bekezdését, a 9. § (1) bekezdését, a 11. § (1) bekezdését, a 13., 15. és 24. §-ban rögzített betegjogokat, valamint a 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42-43. § rendelkezéseit.
- [15] Érvelése szerint az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata alapján az emberi méltósághoz való jog az ún. „általános személyiségi jog” egyik megfogalmazása, amely olyan szubszidiárius alapjog, amelyet mind az Alkotmánybíróság, mind a bíróságok felhívhatnak az egyén autonómiájának védelmére. Állította, hogy az általános személyiségi jog fontos elemét képezi az önrendelkezés szabadsága, amely az egyén autonómiáját védi. Hivatkozása szerint az Eütv. betegjogi

katalógusa 9 betegjogot nevesít és az ellátáshoz való jog kivételével mindegyik az Alaptörvény II. cikkében biztosított emberi méltóságból levezethető önrendelkezéshez való jog egyes részelemeinek megfogalmazása. Kiemelte, hogy mindegyik betegjog azt segíti elő, hogy a beteg lehessen a kezelés ura, pontos képet kaphasson az egészségi állapotáról, ezért bármelyik betegjog sérelme egyben az egészségügyi önrendelkezéshez való jog és ezen keresztül az emberi méltóság, mint Ptk. szerinti személyiségi jog sérelmét is eredményezi. Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az Eütv. szerinti tájékoztatás elmaradása és az Eütv. 24. §-án alapuló egészségügyi dokumentáció megismerésének korlátozása az emberi méltósághoz, illetve lelki egészséghez való jogát sértette, hiszen a megfelelő tájékoztatás és a dokumentáció megismerése előfeltétele az önrendelkezési joga gyakorlásának.

- [16] Állítása szerint az információhiány sérti az egészséghez és a testi épséghez való személyiségi jogokat, mivel tervezhetetlenné teszi a további életmódját, egészsége megőrzésére vonatkozó törekvéseit.
- [17] Utalt arra, hogy az Eütv. valóban nem hoz létre a betegjogok érvényesítésére szolgáló speciális jogintézményt, azonban nem jelenti azt, hogy a betegjogok megsértése csak abban az esetben lenne orvosolható, ha e jogsértés egyúttal valamely más jogszabályban meghatározott, a betegjogokon túli jog megsértését is megvalósítja. Nem értett egyet azzal, hogy amennyiben a bíróság megállapítja egy betegjog sérelmét, de külön személyiségi jogsérelmet nem, úgy a betegjog nem kikényszeríthető, megsértése semmiféle jogkövetkezménnyel nem jár. Mindezek alapján kérte a betegjog megsértésén keresztül a személyiségi joga megsértésének a megállapítását és az alperes kereseti kérelmével egyező összegű sérelemdíjban történő marasztalását.
- [18] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Állította, hogy nem fogadható el a felperes azon érvelése, amely szerint a betegjogok a személyiségi jogok körébe tartoznak. Utalt arra, hogy a jogerős ítélet indokolása részletesen kitért arra, hogy az Eütv.-ben felsorolt betegjogok önmagukban nem személyiségi jogok, azok megsértése ugyanakkor eredményezheti személyiségi jogok megsértését.
- [19] Állítása szerint nem lehet az Eütv.-ben meghatározott tájékoztatáshoz való jogot és az egészségügyi dokumentáció megismerésének jogát az emberi méltóságból eredő jognak tekinteni, ezen jogokat az Eütv. 1. § c) pontjában meghatározott jogok köréből a betegeket megillető „minden egyéb jogoknak” körébe tartozónak tekintette. Utalt arra, hogy ellenkező esetben nem lett volna szükség a beteg emberi méltóságának, önazonosságának, önrendelkezésének és „minden egyéb jogának” a megkülönböztetésére.
- [20] Érvelése szerint a személyiségi jogot nem sértő érdeksérelem nem járhat a sérelemdíj, mint jogvédelmi eszköz alkalmazásával különösen arra figyelemmel, hogy a felperes által állított mulasztásokkal okozati összefüggésben maga a felperes sem

hivatkozott a testi épségének, illetve az egészségének a sérelmére. Valótlannak tekintette a felperes azon állítását, amely szerint nem szerzett tudomást arról, hogy szenved-e valamilyen betegségben, hiszen a 2016. július 20-i valamint az előző napi vizsgálat együttes eredményeként erről megfelelő tájékoztatást kapott.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [21] A felülvizsgálati kérelem alaptalan.
- [22] A Kúria a felülvizsgálati kérelem 1.500.000 forint sérelemdíj megfizetésére irányuló részét hivatalból elutasította a 4. sorszámú végzésével. Egyebekben az alábbiak szerint bírálta el érdemben.
- [23] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 270. § (2) és a 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között, a Pp. 272. § (2) bekezdése szerint megjelölt jogszabálysértések tekintetében vizsgálta felül.
- [24] A felperes felülvizsgálati kérelmében az Eütv. 4. § (1) bekezdésének, a 9. § (1) bekezdésének, a 11. § (1) bekezdésének, a 13., 15. és 24. §-ban rögzített betegjogoknak, valamint a Ptk. 2:42-43. § rendelkezéseinek a sérelmét állította. Érvelése szerint az Eütv.-ben nevesített betegjogok személyiségi jognak tekintendők és ezért megsértésük a Ptk. szerinti személyiségi jog sérelmét is eredményezi, amelynek következtében hátrány bizonyítása nélkül sérelemdíj megfizetését kérheti.
- [25] A Kúria nem értett egyet a felperes felülvizsgálati kérelemben kifejtett álláspontjával. Nem vitatható, hogy a Ptk. 2:52. § (2) bekezdésének utolsó tagmondata szerint a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges, és eltérő értelmezést nem engedő egyértelműséggel fejezi ki a törvény, hogy személyiségi jogsértéssel okozott hátrány bekövetkezésére, jellegére, mértékére vonatkozó bizonyítási kötelezettsége a sértettnek nincs. Azonban ez nem jelenti azt, hogy adott ügyben a sérelemdíj minden hátrány bekövetkezése nélkül önmagában a személyiségi jogsértés fennállása esetén járna a sérelmet szenvedőnek. A Ptk. 2:52. § (2) bekezdése a sérelemdíjra való jogosultság törvényi feltételei közül nem veszi ki a hátrány bekövetkezését, csak a bizonyításának szükségességét. Ahogy azt a Kúria a Pfv.III.21.174/2019/4. számú közbenső ítéletében kifejtette: a személyiségben okozott hátrányok bekövetkezése és mértéke az esetek egy részében bizonyíthatatlan, bár köztudomású, ezért nem követelhető meg a bizonyítása, más esetekben azért mutatkozik szükségtelennek a bizonyítás felvétele, mert a bekövetkezett hátrány nem mutat eltérést a hasonló jogsértések esetén általában és általánosságokban bekövetkezett és ekként köztudomásúvá vált hátrányokhoz képest. A BH2016. 241. számon közzétett eseti döntésének 12. pontjában azt is kifejtette a Kúria, hogy a jogosultat az új szabályozás szerint nem terheli a

hátrány bizonyítása, az nem feltétele a sérelemdíj megítélésének. Rámutatott, hogy a törvény a sérelemdíj megítéléséhez, annak összegszerűsége meghatározásához az eset összes körülményeinek mérlegelését írja elő, rögzítve azt, hogy az ügyben eljáró bíróságnak milyen szempontokat kell elsősorban figyelembe vennie a sérelemdíj szükségességének és indokoltságának megítélésénél. Ennek a mérlegelésnek lehet olyan eredménye is, hogy a jogsértő nem kötelezhető sérelemdíj megfizetésére. A BDT2018. 3821. számon közzétett eseti döntés 33. pontjában hasonlóképpen utalt arra az eljáró bíróságra, hogy a Ptk. 2:52. § (1) bekezdés második fordulata szerint a sérelmet szenvedett fél az őt ért nem vagyoni sérelemtől követelheti sérelemdíjat, azaz a nem vagyoni sérelem bekövetkezése a sérelemdíj megítélésének feltétele, amivel nem áll ellentétben a törvénynek az a rendelkezése, hogy a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkezésének bizonyítása nem szükséges, mert ez csupán a hátrány bizonyításának eljárásjogi kötelezettsége alól mentesíti a felperest.

[26] A perbeli esetben a felperes egyrészt az önrendelkezési jogának mint betegjogának a megsértését állította, és személyiségi jogsérelmet az emberi méltósághoz fűződő jogából vezette le. A Kúria álláspontja szerint ugyanakkor az egyes Eütv.-ben nevesített betegjogok nem eredményeznek automatikusan személyiségi jogsérelmet és ezáltal a Ptk. szerinti személyiségi jogvédelmet. Egyes esetekben, megfelelő tényállás mellett a betegjogok megsértése egyben személyiségi jogsérelmet is eredményezhet, azonban ebben az esetben ez nem valósult meg. A felperesnek nem csorbult az önrendelkezési joga attól, hogy egy nappal később szerzett tudomást az egyébként is negatív szemészeti leletéről, hiszen az egy nappal később kézhez kapott negatív lelet birtokában az egészségügyi állapota kérdésében semmilyen, egészségét befolyásoló döntést hoznia nem volt szükséges. A tájékoztatáshoz fűződő jogának sérelme sem eredményezett személyiségi jogsérelmet. Az információhiány adott esetben sértheti az egészséghez és testi épséghez való, nevesített személyiségi jogokat az okból, hogy tervezhetetlenné teszi a felperes további életmódját, egészsége megőrzésére vonatkozó törekvéseit. A perbeli esetben azonban ilyen hátrány nem állapítható meg, ugyanis a felperes szemészeti lelete negatív volt, és egy nap késéssel már teljeskörűen azon információk birtokában volt, amelyek egészségének megőrzése végett szükségesek voltak az alperesnél végzett vizsgálattal okozati összefüggésben. Erre tekintettel helyesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a perbeli tényállás a felperes lelki egészségének mint személyiségi jogsértésnek a megállapítására sem adhatott alapot. Erre egyébként maga a felperes sem hivatkozott.

[27] Mindezek alapján megállapítható, hogy a jogerős ítélet nem sérti a felperes által felsorolt Eütv. szerinti betegjogokat, és a Ptk. 2:42-43. § rendelkezéseit sem.

[28] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése

alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [29] A Kúria a felülvizsgálati kérelem eredménytelenségére tekintettel kötelezte a felperest a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperes részére a jogi képviseletével felmerült felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére, amelynek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése és (6) bekezdés alapján mérlegeléssel állapította meg. A mérlegelés során a bíróság figyelembe vette az alperes jogi képviselője által a felülvizsgálati eljárásban kifejtett tevékenységet.
- [30] A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése szerint számított felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.
- [31] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.
- [32] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdésének e) pontja zárja ki.

Budapest, 2020. május 13.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Antónia s.k.
előadó bíró, Dr. Zumbók Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző
HM